

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. P. P.**, bývajúceho v P., proti žalovanej **R., a.s.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou H., so sídlom v B., **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4 C 613/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. augusta 2012 sp. zn. 15 Co 202/2011 v spojení s opravným uznesením tohto súdu zo 14. septembra 2012 sp. zn. 15 Co 202/2011, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 15. augusta 2012 sp. zn. 15 Co 202/2011 v spojení s opravným uznesením tohto súdu zo 14. septembra 2012 sp. zn. 15 Co 202/2011 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Pezinok rozsudkom z 15. apríla 2011 č.k. 4 C 613/2008-171 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal ochrany svojej osobnosti. Vychádzal z toho, že žalovaná v denníku N. uverejnila 6. októbra 2004 článok s názvom „Úplatkársky advokát“ (ďalej len „článok“), ktorý informoval o tom, že bratislavský advokát P. P. čelí obvineniu z podplácania. Článok, ktorý čerpal z informácií agentúr S. a T., takmer doslovne kopíroval vyhlásenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky uverejnené deň predtým. V zmysle tohto vyhlásenia bol P. P. zadržaný pri odovzdávaní úplatku. Uznesením Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii – stred v Banskej Bystrici z 30. septembra 2004 č. ČVS: PPZ-93/BKP-S-2004 začalo trestné stíhanie žalobcu pre trestný čin podplácania podľa § 161 ods. 1 a ods. 3 písm. b/ Trestného zákona. Z tohto uznesenia vyplýva, že žalobca mal uvedený trestný čin spáchať 13. júla 2004 a 16. septembra 2004, kedy mal obhajkyňi JUDr. M. M. ponúknuť a aj dať sumu 30 000 Sk, aby dosiahol výhodu pre svojho klienta. To znamená, že v čase uverejnenia článku bol žalobca trestne stíhaný. V ďalšom súd prvého

stupňa citoval ustanovenia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, ako aj § 16 a § 19 zákona č. 81/1996 Z.z. o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch (ďalej len „zákon č. 81/1996 Z.z.“), poukázal na čl. 26 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor“) a konštatoval, že žalobca sa neopodstatnene domáha ochrany svojich osobnostných práv. I keď článok obsahoval aj niektoré informácie, pravdivosť ktorých žalobca úspešne poprel (napríklad, že bol zadržaný priamo pri odovzdávaní úplatku) súd prvého stupňa za určujúce považoval to, že článok pravdivo a v súlade so skutočnosťou informoval verejnosť o obvinení žalobcu zo spáchania trestného činu podplácania. Časové súvislosti jeho zadržania a okolnosti odovzdania úplatku vyhodnotil z pohľadu ochrany osobnostných práv ako irelevantné. S poukazom na niektoré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva dospel k záveru, že novinári, pokiaľ prispievajú k verejnej diskusii o záležitostiach legitímneho verejného záujmu, musia mať právo spoliehať sa na zdroje oficiálnych správ (orgánov štátnej správy, orgánov činných v trestnom konaní). Žalovaná v danom prípade realizovala svoje právo na informácie a čitateľov denníka N. informovala o otázkach verejného záujmu. Vzhľadom na to, že čerpala z oficiálnych správ, súd nepovažoval za potrebné vykonať dokazovanie výsluchom redaktora tohto denníka. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej ich náhradu vo výške 1 753,08 €.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie s odôvodnením, že napadnuté rozhodnutie sa prieči ústave a zákonu, je zmätočné a nepreskúmateľné. Súd nevykonal žalobcom navrhovaný dôkaz (spisom vo veci JUDr. R. F. proti denníku P.), nenariadil dokazovanie znaleckým posudkom, ktorý mal byť podkladom pre posúdenie, či článok bol alebo nebol spôsobilý zasiahnuť do osobnosti žalobcu a rozsudok založil na nesprávnom vyhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania. V rozsudku sa poukazuje na niektoré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, avšak nevysvetľuje, prečo sa na ne v prejednávanej veci poukazuje. Nesprávny je záver súdu o nepodstatnosti otázky, či bol alebo nebol zadržaný pri preberaní úplatku. Skutočnosť, že bol trestne stíhaný, neznamená, že by nemal mať právo domáhať sa ochrany svojich osobnostných práv, do ktorých mu bolo neoprávnene zasiahnuté. Žiadal preto napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že jeho žalobe sa vyhovie. Dodatočne predložil odvolaciemu súdu rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 129/2010. Predložil mu tiež rozhodnutie

Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 46 Coch 2/2003 s tým, že spisom tejto spisovej značky žiadal doplniť dokazovanie.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že žalobcovi sa nepodarilo spochybníť správnosť tohto rozhodnutia. Článok vychádza striktne z procesného postavenia žalobcu v čase jeho uverejnenia. Informácia, že žalobca bol obvinený zo spáchania trestného činu podplácania, bola pravdivá, preto táto skutočnosť vylučuje neoprávnenosť zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu. Nepravdivá bola informácia, že žalobca bol zadržaný pri odovzdávaní úplatku, poskytol ju ale orgán verejnej moci, preto žalovaná nebola povinná ju overovať. Navyše, súd prvého stupňa správne dospel k záveru, že táto informácia bola z hľadiska ochrany osobnosti žalobcu bezvýznamná. Dôležité bolo, že žalobca bol v čase uverejnenia článku obvinený z podplácania. Návrh na ustanovenie znalca je úplne nedôvodný, lebo či uverejnený článok bol alebo nebol spôsobilý zasiahnuť do osobnosti žalobcu, je otázkou právnou, vyriešenie ktorej prináleží súdu. Z týchto dôvodov žalovaná žiadala napadnutý rozsudok potvrdiť.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 15. augusta 2012 sp. zn. 15 Co 202/2011 (v spojení s opravným uznesením tohto súdu zo 14. septembra 2012 rovnakej spisovej značky) napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania 116,96 €. V odôvodnení uviedol, že odvolanie žalobcu prejednal podľa § 214 ods. 1 O.s.p. a, viazaný dôvodmi a obsahom odvolania, dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, lebo súd prvého stupňa dostatočným spôsobom zistil skutkový stav a vyvodil z neho správny právny záver. Odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu poukázal na rozhodnutie súdu prvého stupňa a jeho odôvodnenie. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku konštatoval, že všetky zákonné práva a slobody sa chránia len potiaľ, pokiaľ uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či k popretiu iného práva alebo slobody. Sloboda prejavu predstavuje jeden zo základných pilierov demokratickej spoločnosti, jednu zo základných podmienok jej rozvoja a sebarealizácie jednotlivca. Čl. 10 Dohovoru priznáva novinárom ochranu, ak konajú v dobrej viere s cieľom poskytnúť pravdivé a dôveryhodné informácie v súlade s novinárskou etikou. Poslaním tlače je šíriť informácie a myšlienky o otázkach verejného záujmu, pričom je nespochybniteľným právom verejnosti aj takéto informácie prijímať. Vecou verejnou je nielen všetka agenda štátnych orgánov a inštitúcií, ale aj osôb pôsobiacich vo verejnom živote, napríklad politikov,

úradníkov, sudcov, advokátov; vecou verejnou sú aj novinárske aktivity a všetko, čo na seba upútava verejnú pozornosť. Otázkou verejného záujmu boli teda aj informácie, týkajúce sa činnosti štátnych orgánov, a to že niektorý advokát čelí obvineniu z podplácania. Pokiaľ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky poskytlo tlačovú informáciu, verejnosť mala právo dostať ju a úlohou novinárov bolo sprostredkovať verejnosti túto informáciu. Nie je povinnosťou novinárov informácie získané od štátnych orgánov selektovať a posudzovať, ktoré informácie môže alebo nemôže verejnosť dostať. Novinári nemôžu znášať zodpovednosť za to, že šíria informácie poskytnuté orgánmi štátu, pretože je to ich úloha a poslanie. Práve naopak, je na orgánoch štátu, aby zvažili, ktoré informácie a v akom rozsahu možno prostredníctvom novinárov sprístupniť verejnosti v súlade s platnými právnymi predpismi. Odvolací súd poukázal na to, že v článku uverejnené informácie boli získané prostredníctvom tlačových agentúr T. a S., preto nebol dôvod overovať ich pravdivosť. Žalovaná za takéto informácie nemôže zodpovedať. Novinári, pokiaľ prispievajú k verejnej diskusii o záležitostiach legitímneho záujmu, majú právo spoliehať sa na obsah oficiálnych správ bez toho, aby boli povinní uskutočniť nezávislý prieskum; v opačnom prípade by totiž „mohla byť podkopaná životne dôležitá úloha strážneho psa, ktorú novinári zohrávajú“. Pokiaľ žalobca tvrdil, že nepravdivou informáciou, podľa ktorej bol zadržaný bezprostredne pri odovzdaní úplatku, mu bola spôsobená veľká majetková a nemajetková ujma, odvolací súd poukázal na obsah článku a konštatoval, že ani výpoveďou manželky žalobcu nebolo preukázané, že by práve článok bol príčinou zhoršenia vzťahov medzi žalobcom a jeho manželkou a následného podania návrhu na rozvod ich manželstva. Z článku sa nielen manželka, ale aj príbuzní žalobcu mohli dozvedieť, že žalobca bol obvinený z podplácania. To považoval odvolací súd za rozhodujúce aj z pohľadu zhoršenia vzťahov medzi manželmi. Okolnosť, či bol žalobca zadržaný priamo pri odovzdávaní úplatku, už pri tom nezohrala žiadny význam, i keď sa neskôr ukázalo, že táto časť zverejnených informácií nebola pravdivá. K ďalšej námietke žalobcu, že súd prvého stupňa nevyhodnotil dôkazy ním založené v jeho prospech a nepostupoval správne, pokiaľ nenariadil znalecké dokazovanie, odvolací súd uviedol, že účastníci občianskeho súdneho konania sú síce povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak len súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. V ďalšom odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa konštatoval, že v čase publikovania článku (t.j. 6. októbra 2004) mal žalobca status trestne stíhanej osoby. Žalovaná uverejnením článku neprekročila ústavou a Dohovorom garantovanú slobodu prejavu, preto ani nemohla neprípustným spôsobom zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu. Vzhľadom na to, že sa nedopustila neprimeraného zásahu do chránených práv žalobcu, nebolo potrebné

zaoberať sa nárokom žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. K žiadosti žalobcu o predloženie spisu Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 46 Coch 2/2003 odvolací súd poukázal na ustanovenie § 205a ods. 1 O.s.p. a konštatoval, že žalobca mohol toto rozhodnutie v priebehu prvostupňového konania predložiť, prípadne žiadať, aby sa súd prvého stupňa s týmto dôkazom oboznámil. Žalobca tak ale nepostupoval. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s tým, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, arbitrárne a svojvoľné. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia totiž „nevyplyva, že súd nerozhodoval v zmysle čl. 51 Ústavy SR, keď nerozhodoval podľa zákona č. 81/1966 Zb., teda zákona, ktorý vykonáva toto ustanovenie Ústavy SR“. Odvolací súd „nerozhodoval, ani neodôvodňoval rozhodnutie podľa zákona“, nevysvetlil, prečo sa inšpiroval niektorými rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci a, hoci nepripustil vykonanie žalobcom navrhovaného dokazovania, svoj postup neodôvodnil. I keď v čase rozhodovania odvolacieho súdu nebolo žiadnym právoplatným rozhodnutím ustálené, že žalobca niekomu poskytol úplatok, odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku konštatoval, že poskytnutie úplatku žalobcom je podstatnou skutočnosťou. Podľa názoru dovolateľa sa „odvolací súd dostatočne nezaoberal obsahom odvolania, čoho 'dôvodom' bolo aj nesprávne rozhodnutie“. So zreteľom na to žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalobca neopodstatnene namieta, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. Prvostupňový aj odvolací súd svoje rozhodnutia náležite odôvodnili a zaoberali sa jednotlivými námietkami žalobcu. Odvolací súd sa podrobne zaoberal podstatou veci a podal konkrétnu, jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky kľúčové otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Podstata dovolacích námietok sa pritom ani tak netýka procesnej vady konania v zmysle § 237 O.s.p., ako skôr nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Nie je pravdou, že odvolací súd nevysvetlil, prečo nevykonal dokazovanie oboznámením sa so spisom v právnej veci „Dr. R. F. proti týždenníku P.“ – odôvodnenie nevykonania tohto dôkazu je totiž uvedené na strane 7 rozsudku odvolacieho súdu. Nedôvodná je tiež argumentácia žalobcu o tom, že odvolací súd nevysvetlil, prečo zohľadnil niektoré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské

práva. Dovolacia námietka, že žalobca bol odvolacím súdom bez náležitého opodstatnenia označený za osobu, ktorá poskytla úplatok, sa netýka nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku, ale nesprávnosti právneho posúdenia veci, na ktorom tento rozsudok spočíva. Z týchto dôvodov žalovaná žiadala dovolanie odmietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie žalobcu smeruje proti rozsudku. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Prípustnosť dovolania žalobcu z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva. Napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.

2. Dovolanie žalobcu by v okolnostiach daného prípadu mohlo byť procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

2.1. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu prvostupňového a odvolacieho súdu sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či žalobcovi bola odňatá možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony

vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

2.2. Dovolateľ v súvislosti s tvrdením, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. namieta nerešpektovanie princípu legality. Z toho, ako obsahovo vymedzuje porušenie ústavy tým, že odvolací súd „nerozhodoval podľa zákona č. 81/1966 Zb. o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch, vyplýva, že táto jeho námietka je z rozhodujúceho – obsahového hľadiska – námietkou nevytýkajúcou procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ale námietkou vytykajúcou nesprávne právne posúdenie veci (k tomu viď ďalej).

2.3. Žalobca v dovolaní namieta, že napadnuté rozhodnutie nie je dostatočne preskúmateľné a v tom vidí procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Judikatúra najvyššieho súdu (viď R 111/1998) zastáva názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ale (len) inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá však nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania. Tento názor je plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Na obdobnom závere spočívajú aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 49/2013, 3 Cdo 276/2013, 3 Cdo 10/2014, 3 Cdo 55/2014 a 3 ECdo 28/2014). Senát dovolacieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v preskúvanom prípade, zastáva tento názor nemenne vo všetkých ním prejednávaných veciach bez ohľadu na to, čo bolo predmetom konania (viď napríklad rozhodnutie v pracovnoprávnej veci sp. zn. 3 Cdo 158/2012, ďalej v exekučnej veci sp. zn. 3 ECdo 117/2013, vo veci sp. zn. 3 Cdo 244/2011 týkajúcej sa uloženia povinnosti poskytnúť zmluvné plnenie, rovnako vo veciach sp. zn. 3 Cdo 69/2010 a 3 Cdo 165/2011, v ktorých účastník tvrdil zásah do jeho osobnostných práv). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu ako dôvodu zakladajúceho len tzv. inú vadu konania pritom vyplýva tiež z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 M Cdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010,

4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011, 7 Cdo 109/2011 a aktuálne tiež rozhodnutie sp. zn. 1 ECdo 10/2014).

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013, I. ÚS 287/2014). Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Na doloženie aktuálnosti tohto právneho náhľadu na danú problematiku dovolací súd uvádza, že ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“. Obdobnú argumentáciu zvolil ústavný súd aj v uznesení zo 4. júna 2014 sp. zn. I. ÚS 287/2014, ktorým ako zjavne neopodstatnenú odmietol sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu z 23. januára 2014 sp. zn. 3 Cdo 139/2012. V uznesení z 28. októbra 2014 sp. zn. I. ÚS 606/2014 ústavný súd obdobne konštatoval, že najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 55/2014 (založenom na stotožnení sa s judikátom R 111/1998) dospel ústavne konformným spôsobom k záveru o neprípustnosti dovolania.

Z týchto dôvodov dovolací súd uzatvára, že ak by aj (prípadne) bolo dovolaním napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nezakladalo by to prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

2.4. Dovolateľ podľa všetkého zastáva tiež názor, že k procesnej vade konania zakladajúcej zmätočnosť (§ 237 písm. f/ O.s.p.) došlo v dôsledku postupu súdov v procesne dokazovania a vyhodnocovania jeho výsledkov. Namietá, že súdy nevykonali všetky dôkazy,

ktoré navrhol, vykonané dôkazy nevyhodnotili správne a rozhodli bez úplného zistenia rozhodujúcich skutkových okolností.

Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je však vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 2012/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011).

Nevykonanie určitého dôkazu (nevyhovenie návrhu účastníka, aby súd vykonal ten – ktorý dôkaz) môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia, nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné (viď R 125/1999, R 6/2000).

Žalobcom namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, ku ktorým (údajne) dospeli v procese dokazovania, môže zakladať (nanajvýš) tzv. inú vadu konania; v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávosti v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania. Pre úplnosť treba dodať, že dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvostupňového a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie – viď § 243a ods. 2, in fine O.s.p. („dokazovanie však nevykonáva“). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

2.5. Pre prípad, že dovolateľ za procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. považuje tiež to, že napadnutý rozsudok (podľa neho) spočíva na nesprávnom právnom

posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), lebo odvolací súd (ako tvrdí) neposúdil vec podľa zákona č. 81/1966 Zb. o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch, dovolací súd uvádza, že ani nesprávne právne posúdenie veci nezakladá prípustnosť dovolania (viď tiež R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

3. Na existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 O.s.p. musí vziať dovolací súd zreteľ aj vtedy, ak tá – ktorá procesná nesprávnosť majúca znaky takej vady, nebola v dovolaní namietaná (viď § 242 ods. 1 O.s.p.).

Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobcu (č.l. 177 spisu) sa písomne vyjadrila žalovaná (č.l. 182 až 188 spisu), žalobca ale nemal možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd mu toto vyjadrenie žalovanej nedoručil.

So zreteľom na to dospel dovolací súd k záveru, že žalobcovi bola v danom prípade odňatá možnosť pred súdom konať. Dovolanie žalobcu je preto – nie však z dôvodov ním

uvádzaných – nielen prípustné (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale aj opodstatnené (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.).

Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. marca 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková